З В І Т

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У 24/25 Н.Р.

Дослідження було проведено у квітні-травні 2025 року. Опитування проводилось онлайн за допомогою Google форми. Заповнили анкету 1732 здобувачі освітнього ступеня «бакалавр» (1-4 курси) та «магістр» усіх факультетів НУ «Запорізька політехніка».

Запоріжжя – 2025

ЗМІСТ

Вибіркова сукупність……. 3
Навчальна та наукова діяльність…….. 4
Оцінка якості освітнього процесу…… 19
Дотримання академічної доброчесності…….. 30
Висновки…….. 38

Вибіркова сукупність

Під час дослідження було опитано 1732 здобувачі освітнього ступеня «бакалавр» (1-4 курси) та «магістр» усіх факультетів НУ «Запорізька політехніка». В опитуванні взяли участь здобувачі 12 факультетів.

Таблиця 1.

Розподіл респондентів за факультетами

Факультет	**Кількість надісланих запрошень**	**Кількість отриманих відповідей**	**Рівень відгуку на запрошення**
Транспортний факультет	693	175	25%
Машинобудівний факультет	507	116	23,1%
Інженерно-фізичний факультет	405	68	17,3%
Електротехнічний факультет	935	196	21,1%
Факультет будівництва, архітектури та дизайну	536	80	15,5%
Факультет інформаційної безпеки та електронних комунікацій	643	122	19,1%
Факультет комп'ютерних наук і технологій	905	262	29%
Факультет бізнес-технологій та економіки	975	302	31%
Гуманітарний факультет	558	111	20,3%
Факультет управління фізичною культурою та спортом	580	133	23,3%
Юридичний факультет	521	98	19,1%
Факультет соціальних наук	463	69	15%
Всього	**7721**	**1732**	**22,3%**

Рівень відгуку становить 21,6% від загальної кількості здобувачів у 2024-2025 навчальному році (див. *Таблицю 1*). Опитування проводилось методом розсилання здобувачам посилання на Google форми. Збір інформації був анонімізований. Дані було зважено за однією змінною: пропорція здобувачів факультету в загальній кількості здобувачів в університеті. Подальший аналіз було здійснено на зваженому масиві даних.

Навчальна та наукова діяльність

Аналізуючи відповіді на запитання «Чи відповідає навчання за освітньою програмою Вашим очікуванням, які у Вас були при вступі до університету?», можна зробити висновок, що загалом респонденти демонструють переважно позитивне ставлення до здобутого досвіду навчання. Так, більшість опитаних 44,1% вважають, що навчання відповідає їхнім очікуванням, а ще 34,9% обрали відповідь «Скоріше так», що свідчить про часткове або загалом позитивне враження від освітнього процесу. Таким чином, понад три чверті здобувачів задоволені тим, як реалізується освітня програма, за якою вони навчаються.

Водночас 9,6% респондентів схильні до негативної оцінки, зазначаючи, що навчання, імовірніше, не відповідає їхнім очікуванням, а 4,4% однозначно розчаровані. Ще 7% не змогли визначитися з відповіддю, що може свідчити про недостатню поінформованість або амбівалентність у ставленні до освітнього досвіду.

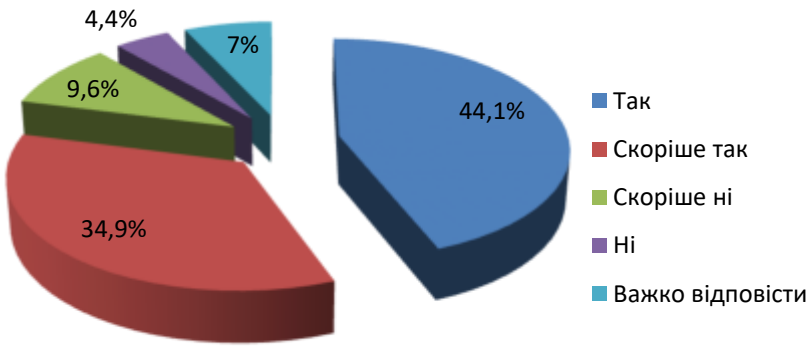

Рис. 1. Чи відповідає навчання за освітньою програмою Вашим очікуванням, які у Вас були при вступі до університету?

Отже, результати засвідчують загалом позитивну динаміку сприйняття якості освіти, хоча водночас указують на необхідність подальшого вдосконалення змісту та форм реалізації освітніх програм, щоб підвищити рівень задоволеності здобувачів.

Результати відповідей на запитання «Як на Вашу думку працює процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті?» свідчать про позитивну оцінку з боку здобувачів. Понад 60% респондентів вважають, що ця процедура

реалізується на високому рівні: 24% оцінили її як відмінну, а ще 39,3% як добру. Це говорить про те, що більшість здобувачів відчувають можливість впливати на власний освітній шлях і задоволені доступними інструментами вибору.

Водночас 20,1% опитаних оцінили процедуру як «Задовільну», що може свідчити про окремі труднощі або обмеження в реалізації індивідуальних траєкторій, але без явного негативного досвіду. Близько 9% респондентів висловили незадоволення, вважаючи процедуру неефективною, що може вказувати на потребу в доопрацюванні механізмів комунікації, супроводу або прозорості процесів. Ще 7,9% не змогли визначитися з відповіддю, що може свідчити про недостатню поінформованість або залучення.

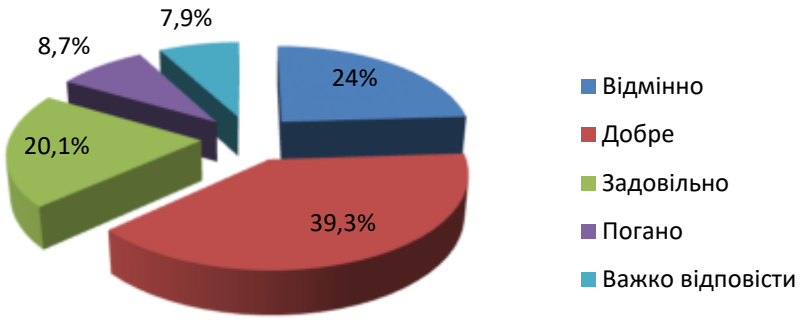

Рис. 2. Як на Вашу думку працює процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті?

Загалом дані свідчать про позитивне сприйняття здобувачами практики формування індивідуальних освітніх траєкторій, хоча одночасно вказують на потенціал для подальшого вдосконалення щодо забезпечення доступності, зрозумілості та ефективного супроводу.

Аналіз відповідей на запитання «Чи задовольняє Вас перелік вибіркових дисциплін?» свідчить про високий рівень задоволеності здобувачів наявною пропозицією вибіркових компонентів освітньої програми. Понад половина респондентів 55,9% задоволені наданими можливостями, що вказує на те, що запропоновані дисципліни загалом відповідають їхнім інтересам, професійним орієнтирам або очікуванням від освітнього процесу. Ще 35,4% зазначили, що перелік задовольняє їх частково, що може свідчити про бажання мати ширший вибір, включення актуальніших тем або кращу організацію вибору.

Незадоволеність висловили лише 3,1% опитаних, що є незначним показником і свідчить про поодинокі випадки невідповідності очікуванням або проблеми

індивідуального характеру. Також 5,7% здобувачів не змогли визначитися з відповіддю, що може вказувати на недостатню поінформованість або обмежений досвід участі у процедурі вибору.

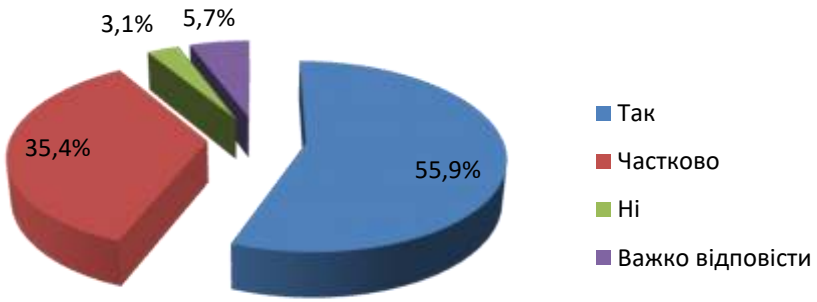

Рис. 3. Чи задовольняє Вас перелік вибіркових дисциплін?

Загалом результати демонструють позитивну оцінку гнучкості освітньої програми та її здатності враховувати потреби здобувачів, водночас окреслюючи простір для удосконалення змісту й комунікації щодо вибіркових дисциплін.

Результати відповідей на запитання «Чи задовольняє Вас підхід до вибору вибіркових дисциплін і спосіб формування груп для їх вивчення?» засвідчують загальне схвалення існуючої практики з боку більшості здобувачів. Більшість опитаних 58,1% задоволені, що свідчить про ефективність застосованого механізму вибору та організації навчання за вибірковими компонентами. Ще 28,4% обрали варіант «Частково», що може вказувати на наявність окремих труднощів, таких як технічні нюанси платформи вибору, обмежена кількість місць у групах або недостатня гнучкість у розкладі, але загалом не формує негативного сприйняття.

Незадоволеними залишилися 9,2% респондентів, що свідчить про потребу в додатковому аналізі причин. Водночас 4,4% не змогли визначитися з відповіддю.

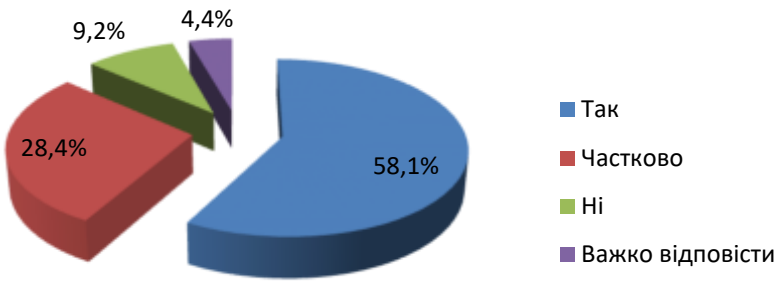

Рис. 4. Чи задовольняє Вас підхід до вибору вибіркових дисциплін і спосіб формування груп для їх вивчення?

Загалом результати свідчать про задовільний рівень реалізації підходів до формування вибіркової частини навчання, водночас окреслюючи потенціал для оптимізації процесу вибору й підвищення його прозорості та зручності для всіх здобувачів.

Результати відповідей на запитання «Чи задовольняє Вас перелік баз практик та їх зміст?» свідчать про доволі високий рівень задоволеності здобувачів організацією практичної підготовки. Більшість респондентів 60,7% зазначили, що їх повністю влаштовує як перелік баз практик, так і змістовне наповнення цього етапу навчання, що свідчить про релевантність обраних місць практики до спеціальностей, достатній рівень організації та корисність здобутого досвіду.

Водночас 16,2% обрали варіант «Частково», що може свідчити про окремі випадки невідповідності очікуванням здобувачів або обмежену варіативність баз для окремих освітніх програм. Незадоволеність висловили лише 6,1% респондентів, що є відносно невисоким показником, однак свідчить про потребу в удосконаленні окремих аспектів, зокрема забезпечення практик, які реально відповідають змісту навчання та сприяють професійному розвитку. Варто також звернути увагу на 17% здобувачів, які не змогли визначитися з відповіддю.

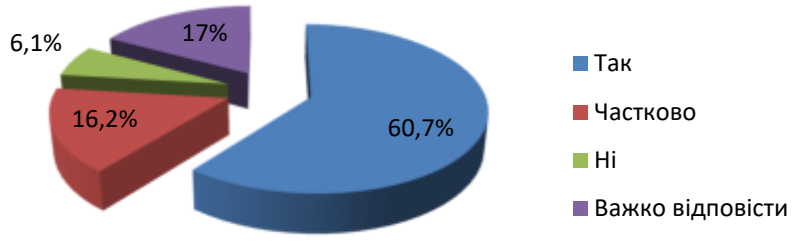

Рис. 5. Чи задовольняє Вас перелік баз практик та їх зміст?

Загалом отримані результати свідчать про позитивне сприйняття системи практичної підготовки, але водночас акцентують на необхідності розширення можливостей для здобувачів та покращення інформування про зміст і мету практик.

Аналіз відповідей на запитання «Чи є корисним проходження практики для формування Ваших практичних навичок для подальшої роботи за спеціальністю?» демонструє переважно позитивне сприйняття здобувачами ролі практики в контексті їхнього професійного становлення. Більшість респондентів 66,4% однозначно визнають практику корисною, що свідчить про ефективність її змістового наповнення, релевантність завдань та можливість застосування теоретичних знань у реальному робочому середовищі. Ще 18,3% обрали відповідь «Частково», що може свідчити про обмежений обсяг практичних завдань, недостатній рівень залучення до фахових процесів або нерівномірну якість організації практики на різних базах.

Лише 5,7% вважають практику не корисною, що може бути пов’язано з відсутністю реальних професійних задач, формальністю проходження або розривом між змістом практики й майбутньою фаховою діяльністю. Водночас 9,6% не змогли дати чітку оцінку, ймовірно, через те, що ще не проходили практику або не змогли усвідомити її значення у професійному контексті.

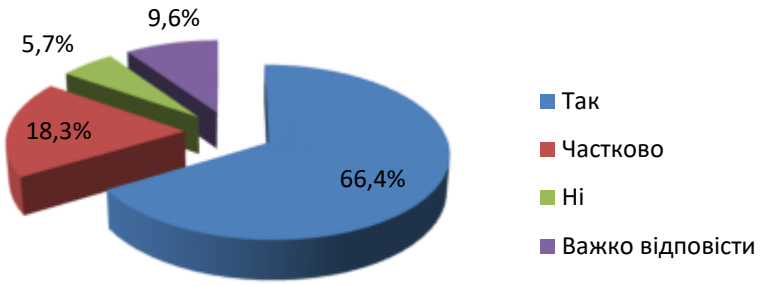

Рис. 6. Чи є корисним проходження практики, для формування Ваших практичних навичок для подальшої роботи за спеціальністю?

Загалом результати свідчать про вагому роль практики у підготовці фахівців, хоча водночас вказують на необхідність подальшого вдосконалення її змісту, організації та зв'язку з вимогами реального ринку праці.

Результати відповідей на запитання «Як би Ви оцінили співвідношення обсягу навчального матеріалу та часу, відведеного на його опрацювання?» свідчать про загалом задовільне сприйняття навчального навантаження з боку більшості здобувачів. Так, 62% вважають це співвідношення оптимальним і зазначають, що часу цілком достатньо для якісного опрацювання матеріалу, що свідчить про виважений підхід до проєктування освітніх програм і зручність темпів навчання.

Водночас 30,6% вказують на наявність перевантаження, тобто відчувають дефіцит часу для засвоєння запропонованого обсягу знань, що може бути пов'язано з нерівномірним розподілом навантаження, великою кількістю паралельних завдань або індивідуальними особливостями сприйняття темпу навчання. Лише 1,3% вважають навчального матеріалу не достатньо, що є поодиноким випадком і не має суттєвого впливу на загальну картину. Ще 6,1% не змогли визначитися з оцінкою, що, ймовірно, свідчить про неоднозначний досвід або недостатній рівень усвідомлення навантаження на певному етапі навчання.

Рис. 7. Як би Ви оцінили співвідношення обсягу навчального матеріалу та часу, відведеного на його опрацювання?

Загалом отримані результати демонструють переважну відповідність між обсягом навчального матеріалу та відведеним часом, хоча одночасно вказують на доцільність подальшого аналізу причин перевантаження окремих здобувачів для забезпечення більшої рівноваги й підтримки в освітньому процесі.

Аналіз відповідей на запитання «Чи знайомі Ви з процедурами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у неформальній (курси, семінари, вебінари тощо) системі освіти?» свідчить про наявність певного балансу між поінформованими та непоінформованими здобувачами щодо цієї важливої складової академічної мобільності й гнучкості освітнього процесу. Так, 55,5% респондентів зазначили, що їм відомі відповідні процедури, що можна розглядати як позитивний показник, який свідчить про наявність інформаційного супроводу та відкритість університету до визнання результатів альтернативного навчання.

Водночас 44,5% здобувачів не знайомі з такими процедурами, що є доволі значним показником і свідчить про потребу в покращенні інформаційної роботи, роз’ясненні можливостей для офіційного зарахування результатів навчання, здобутих поза межами університету. Такий рівень необізнаності може обмежувати активність здобувачів у сфері саморозвитку та впливати на ефективність реалізації принципів індивідуалізації освітніх траєкторій.

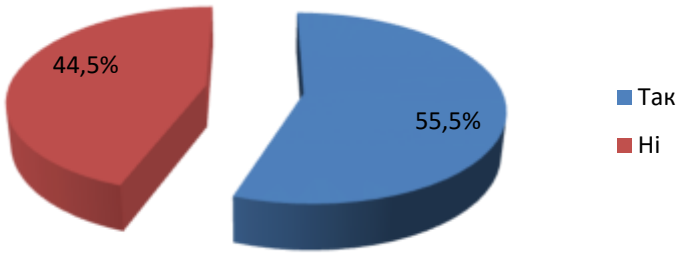

Рис. 8. Чи знайомі Ви з процедурами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у неформальній (курси, семінари, вебінари тощо) системі освіти?

Отже, хоча більшість здобувачів мають уявлення про процедури визнання неформального навчання, водночас майже половина респондентів залишаються поза цим інформаційним полем, що вимагає додаткових комунікаційних зусиль.

Результати відповідей на запитання «Чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що викладання в Університеті є студентоцентрованим?» демонструють переважно позитивне сприйняття здобувачами філософії освітнього процесу, орієнтованого на потреби, інтереси й особистісний розвиток здобувачів освіти. Загалом 77,7% респондентів повністю або ймовірніше погоджуються з цим твердженням, що свідчить про відчуття залученості, взаємодії та поваги до студентської думки з боку викладачів, а також наявність елементів гнучкості, індивідуалізації й підтримки у навчальному процесі.

Водночас близько 12,2% опитаних висловили певне незадоволення щодо студентоцентрованості викладання, що може вказувати на нерівномірність у підходах різних викладачів, формальність реалізації цього принципу в окремих випадках або недостатню взаємодію в освітньому середовищі. Ще 10% здобувачів не змогли визначитися з відповіддю, що, ймовірно, свідчить про складність інтерпретації самого поняття студентоцентрованість або відсутність достатнього досвіду для його оцінінювання.

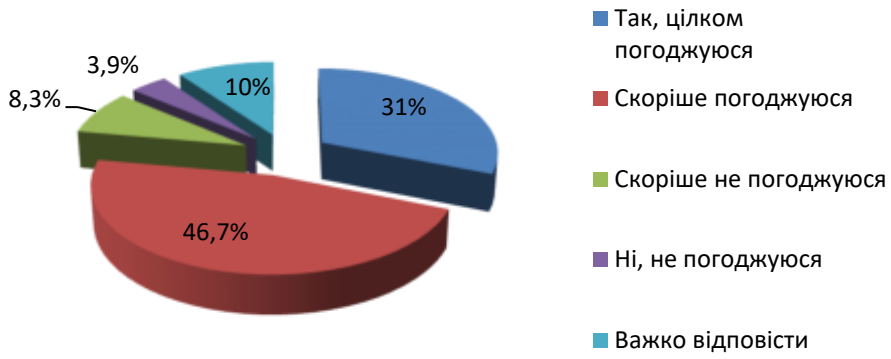

Рис. 9. Чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що викладання в Університеті є студентоцентрованим?

Загалом отримані дані дозволяють зробити висновок про успішне впровадження студентоцентрованого підходу як домінантної освітньої практики в університеті, хоча водночас вони підкреслюють потребу в послідовному поширенні відповідних принципів у межах усіх навчальних курсів і викладачів.

Аналіз відповідей на запитання «Чи знайомі Ви з порядком та критеріями оцінювання з освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик, курсових робіт)?» свідчить про загалом високий рівень поінформованості здобувачів щодо механізмів оцінювання їхніх навчальних досягнень. Понад половина респондентів 56,3% вказали, що добре обізнані з порядком та критеріями оцінювання з усіх освітніх компонентів, що є позитивним показником відкритості освітнього процесу та ефективної комунікації між викладачами й здобувачами освіти.

Ще 37,6% зазначили, що мають лише часткову обізнаність, що може свідчити про варіативність рівня інформування з боку різних викладачів або не завжди достатньо чітку презентацію критеріїв оцінювання в межах окремих курсів. Лише 4,4% респондентів зовсім не знайомі з цими питаннями, що є поодинокими випадками, але потребують уваги для забезпечення рівного доступу до інформації для всіх здобувачів. Водночас 1,7% не змогли визначитися з відповіддю, що, ймовірно, вказує на відсутність досвіду оцінювання на момент опитування або низький рівень залученості до освітнього процесу.

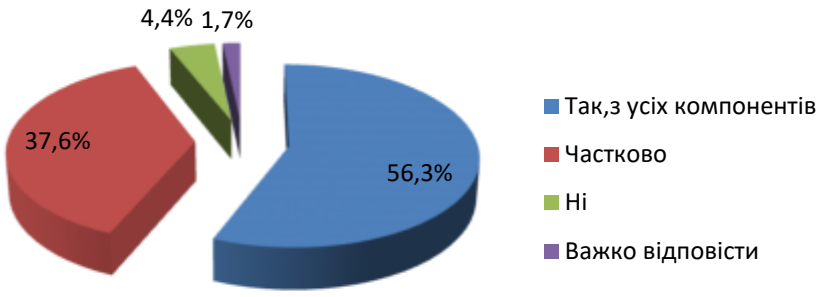

Рис. 10. Чи знайомі Ви з порядком та критеріями оцінювання з освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик, курсових робіт)?

Загалом результати демонструють достатньо високий рівень прозорості освітнього процесу, хоча й сигналізують про доцільність покращення комунікації щодо оцінювання в окремих дисциплінах і на різних етапах навчання.

Аналіз відповідей на запитання «Чи вважаєте Ви порядок та критерії оцінювання прозорими і зрозумілими?» демонструє загалом позитивне ставлення здобувачів до організації оцінювання в освітньому процесі. Більшість респондентів 53,3% цілком переконані у прозорості та зрозумілості чинних правил, що свідчить про ефективну комунікацію та довіру до системи оцінювання. Ще 31,4% схиляються до позитивної оцінки, хоча й із певними застереженнями, що може вказувати на деяку неповноту інформації або неоднозначності в окремих випадках. Разом ці дві категорії охоплюють значну більшість опитаних, що свідчить про загальну задоволеність здобувачів цим аспектом освітнього процесу.

Водночас близько 11% опитаних висловили сумніви або негативну оцінку, що підкреслює існування проблем із прозорістю чи зрозумілістю критеріїв у певних ситуаціях або курсах. 4,4% не змогли визначитися, можливо через недостатній досвід або нерозуміння процесу оцінювання.

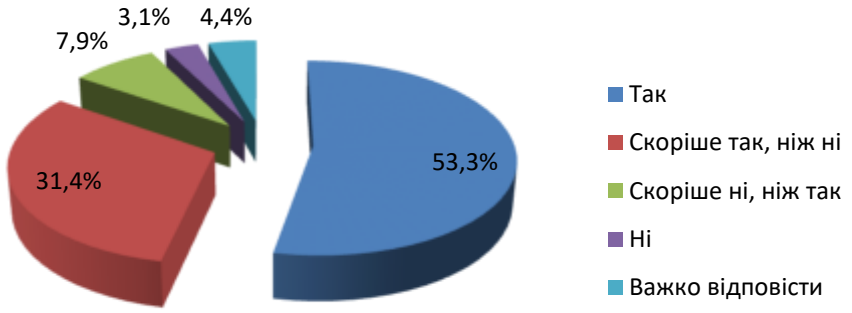

Рис. 11. Чи вважаєте Ви порядок та критерії оцінювання прозорими і зрозумілими?

Загалом результати вказують на позитивний рівень довіри до системи оцінювання, але водночас підкреслюють необхідність постійного удосконалення комунікації та забезпечення однозначності критеріїв для всіх здобувачів.

Відповіді на питання щодо вчасного надання викладачами інформації про зміст, результати навчання, порядок та критерії оцінювання свідчать про переважно системний і структурований підхід до комунікації в освітньому процесі. Більшість здобувачів 59% зазначають, що ця інформація подається переважно на початку вивчення дисципліни, що відповідає загальноприйнятій практиці ознайомлення з очікуваннями та вимогами курсу. Ще 25,3% отримують таку інформацію переважно в процесі навчання, що може свідчити про поступове уточнення критеріїв і результатів, а також гнучкість викладачів у комунікації з аудиторією.

Невелика частка студентів (5,2%) відзначає, що інформація надається дуже часто лише наприкінці курсу, що є менш оптимальним і може ускладнювати планування освітньої діяльності. 6,1% вказали, що відповідна інформація викладена в силабусах на сайті кафедри, що демонструє наявність офіційних джерел, хоча може свідчити про недостатню усну комунікацію.

Лише 1,3% повідомили, що інформацію взагалі не надають, що є поодинокими випадками, але потребує уваги. 3,1% не змогли визначитися, можливо через різний досвід стосовно різних дисциплін або неуважність.

Рис. 12. Коли викладачі надають Вам інформацію щодо змісту, результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання?

Загалом дані свідчать про дотримання університетом базових стандартів інформування здобувачів, проте вказують на потребу покращення комунікації, особливо у випадках, коли інформація подається пізно або лише письмово.

Відповіді на питання щодо залученості здобувачів до науково-дослідницької роботи свідчать про різний рівень участі в цьому важливому аспекті академічного життя. Лише 13,1% опитаних постійно беруть участь у наукових дослідженнях, що свідчить про відносно невеликий, але активний контингент здобувачів, які систематично розвивають свої дослідницькі навички та глибше занурюються в академічну діяльність. При цьому значна частина (45%) залучаються до наукової роботи час від часу, що може свідчити про зацікавленість, але водночас обмежену можливість або час для регулярної участі через навчальне навантаження чи інші причини.

Частка респондентів 31,9% зовсім не залучені до наукової діяльності, що може бути пов’язано з відсутністю мотивації, ресурсів, або недостатньою інформацією про можливості участі. 10% не змогли дати чітку відповідь, що може свідчити про нерозуміння питань залученості чи неоднозначний досвід.

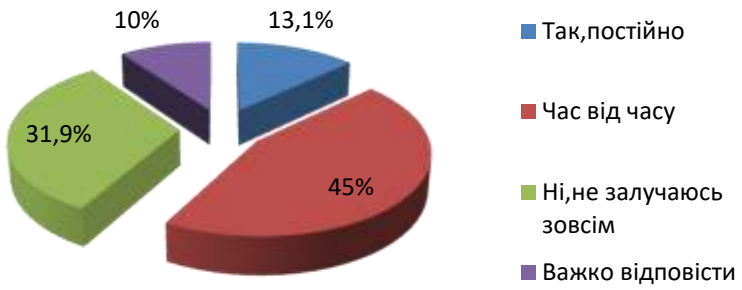

Рис. 13. Чи залучаєтесь Ви до науково-дослідницької роботи?

Загалом ситуація відображає типову картину університетського середовища, де активні дослідники становлять меншість, але є потенціал для розширення участі через підтримку, інформування та створення сприятливих умов для залучення більшої кількості студентів до наукової діяльності.

Відповіді на питання про обізнаність здобувачів щодо програм міжнародної академічної мобільності свідчать про неоднорідний рівень інформованості з цього важливого аспекту розвитку академічної кар'єри та глобальної інтеграції. Лише 31% респондентів впевнено заявили про наявність у них повної інформації щодо таких програм, що вказує на існування певного кола здобувачів, які активно цікавляться можливостями навчання та стажувань за кордоном. Ще 37,1% мають часткові знання, що свідчить про те, що значна кількість здобувачів хоча б частково ознайомлена з темою, проте не має повного уявлення про наявні можливості, умови участі чи процедури.

Водночас 31,9% опитаних не володіють інформацією про програми міжнародної академічної мобільності, що є досить високим показником і вказує на недостатню популяризацію цих програм серед студентської аудиторії.

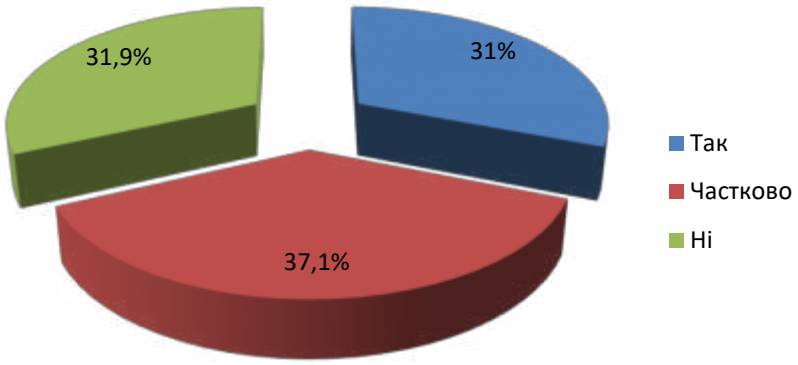

Рис. 14. Чи володієте Ви інформацією про програми міжнародної академічної мобільності?

Отже, незважаючи на наявність певного рівня обізнаності, університету варто посилити інформаційну роботу, аби зробити міжнародну мобільність більш доступною і зрозумілою для більшості здобувачів.

Відповіді на питання щодо наявності необ'єктивності в оцінюванні знань свідчать про те, що більшість здобувачів (76%) не відчували проблем із несправедливим чи упередженим підходом до оцінювання їхньої навчальної роботи, що свідчить про загальну довіру до системи оцінювання та її відповідність принципам об'єктивності та прозорості.

Водночас 24% респондентів зазнали або вважають, що стикалися з необ'єктивним оцінюванням, що є значною часткою і вказує на певні проблеми або випадки, які можуть впливати на мотивацію здобувачів і якість освітнього процесу. Ці дані підкреслюють необхідність подальшого удосконалення процедур оцінювання, підвищення прозорості та контролю, а також активного реагування на звернення здобувачів, щоб мінімізувати прояви необ'єктивності і забезпечити рівні можливості для всіх.

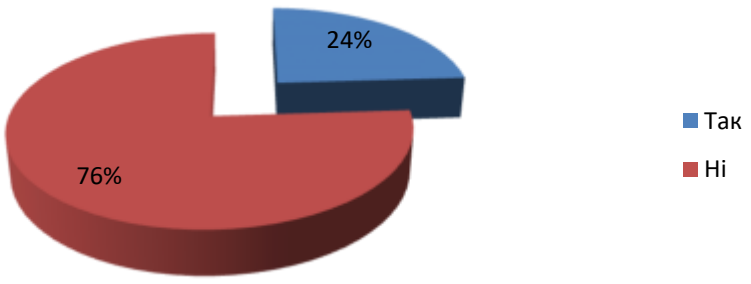

Рис. 15. Чи зіштовхувалися Ви з необ'єктивністю оцінювання Ваших знань ?

Загалом ситуація вказує на переважну довіру до системи, але також наголошує на наявних викликах, які потребують уваги з боку університету.

Відповіді на питання про ознайомленість із процедурою оскарження результатів заліків та екзаменів демонструють суттєві проблеми з поінформованістю здобувачів у цій важливій сфері захисту їхніх академічних прав. Лише 25,8% респондентів стверджують, що добре знайомі з процедурою, що свідчить про обмежену кількість здобувачів, які мають чітке розуміння механізмів відстоювання своїх інтересів у разі незгоди з оцінюванням. Ще 27,1% мають часткове уявлення, що вказує на деяку обізнаність, але недостатню для ефективного застосування процедури у разі потреби.

При цьому майже половина опитаних (47,2%), незважаючи на існування процедури оскарження результатів, не знайомі з нею взагалі, що є суттєвим викликом для університету з погляду забезпечення прозорості та справедливості оцінювання. Така ситуація може призводити до безсилля здобувачів у випадках можливих помилок або необ'єктивності і знижує рівень довіри до системи оцінювання загалом.

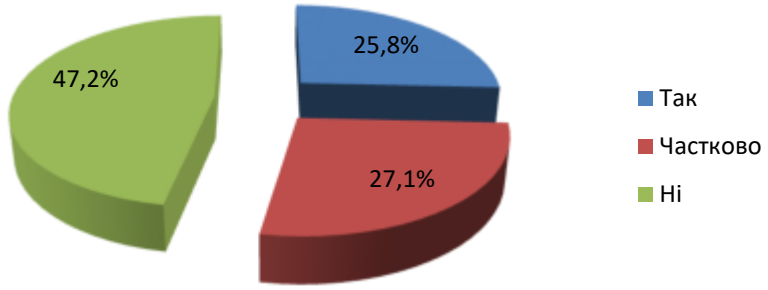

Рис. 16. Чи знайомі Ви з процедурою оскарження результатів заліків, екзаменів?

Загалом ці дані вказують на необхідність значного покращення інформування здобувачів щодо їхніх прав і процедур оскарження, а також на потребу активної просвітницької роботи щодо цього напряму.

Оцінка якості освітнього процесу

Результати відповідей на питання щодо рівня професіоналізму викладачів свідчать про високий рівень довіри та позитивне сприйняття здобувачами викладацького складу. Сукупно 94,3% опитаних вважають викладачів професіоналами або схиляються до такої думки, що є переконливим свідченням якості кадрового потенціалу, його компетентності, викладацької майстерності та авторитету.

Лише незначна частка респондентів 5,2% мають сумніви, а кількість тих, хто повністю не погоджується з твердженням, є практично статистично незначною (0,4%). Такий розподіл відповідей демонструє стабільно позитивне ставлення до викладачів і вказує на успішну реалізацію освітнього процесу з боку педагогів, а також на відповідність їхньої роботи очікуванням здобувачів.

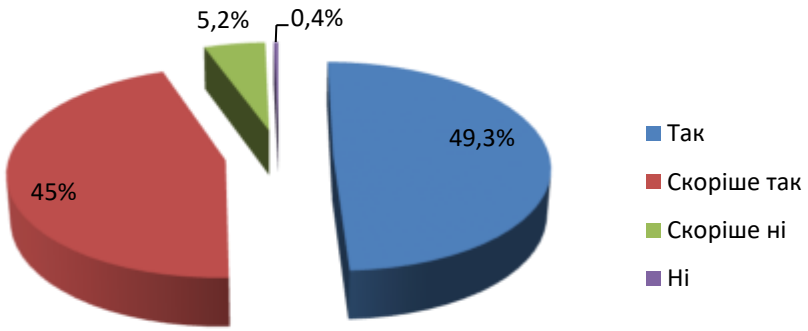

Рис. 18 Чи вважаєте Ви викладачів, які у Вас викладають, професіоналами високого рівня?

Загалом, важливо підтримувати та заохочувати професійний розвиток викладачів, водночас уважно аналізуючи й окремі випадки критичних оцінок, аби зберігати довіру студентства на належному рівні.

Результати відповідей на питання про характер взаємин між здобувачами та викладачами демонструють переважно позитивну атмосферу в навчальному середовищі. Сукупно 90,9% респондентів вважають свої відносини з викладачами доброзичливими,

конструктивними й довірливими або схиляються до такої оцінки, що свідчить про високий рівень педагогічної культури, відкритість до діалогу та підтримки з боку викладачів.

Низька частка відповідей, які вказують на негативний досвід (3,5% сумарно відповіли «Скоріше ні» або «Ні»), засвідчує, що конфліктні або напружені ситуації є поодинокими. Водночас 5,7% опитаних утрималися від однозначної оцінки, що може свідчити як про відсутність усталеного досвіду взаємодії, так і про потребу в подальшому розвитку культури зворотного зв'язку.

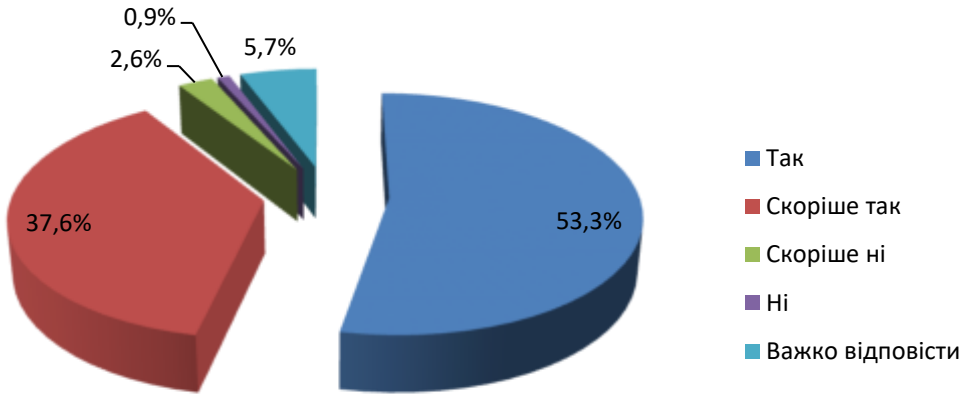

Рис. 19 Чи можете Ви сказати, що Ваші відносини з викладачами загалом мають доброзичливий, конструктивний і довірливий характер?

Відповіді на це питання вказують на сприятливий соціально-психологічний клімат в університеті та ефективність комунікативної взаємодії між здобувачами та викладачами.

Результати відповідей на питання щодо доцільності залучення професіоналів-практиків, експертів і потенційних роботодавців до освітнього процесу свідчать про чітке розуміння здобувачами важливості практичної складової вищої освіти. Більшість респондентів 87,7% підтримують таку ініціативу, причому понад половина з них (52,8%) вважає за доцільне залучення практиків на постійній основі до викладання практичних дисциплін. Це свідчить про запит на більш тісний зв'язок освіти з реальним сектором професійної діяльності та бажання здобувачів здобувати знання й навички з перших вуст.

Ще 34,9% підтримують точкове залучення фахівців для опрацювання окремих тем, що вказує на гнучкість очікувань, але водночас підтверджує загальну цінність таких інтеграцій. Лише незначна частка респондентів (3,5%) не вбачає потреби в участі

професіоналів у навчанні, а 8,7% утрималися від відповіді, що може свідчити про невизначеність або недостатній досвід взаємодії з такими фахівцями.

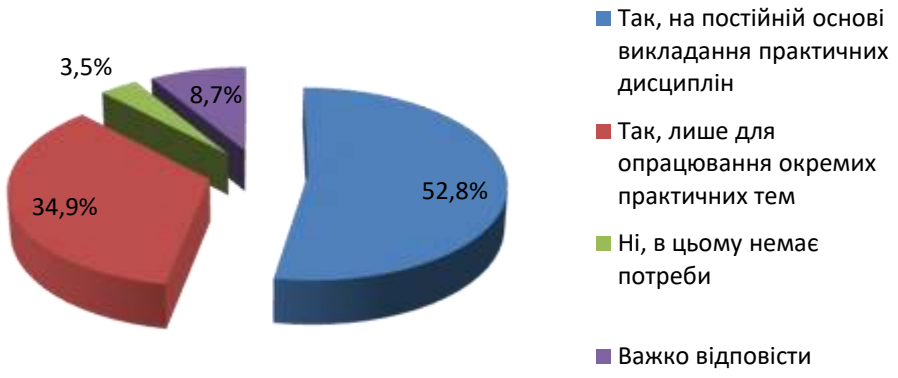

Рис. 20 Чи вважаєте Ви доцільним залучати до освітнього процесу професіоналів-практиків, експертів, потенційних роботодавців?

Загалом результати демонструють сильну підтримку ідеї поєднання академічного навчання з практичним досвідом, що є важливим орієнтиром для подальшого розвитку змісту освітніх програм.

Результати відповідей на питання щодо задоволеності рівнем матеріально-технічного забезпечення навчання свідчать про загалом позитивну оцінку з боку здобувачів. Понад половина опитаних (54,6%) висловили повну задоволеність, що вказує на відповідність навчальної інфраструктури основним потребам освітнього процесу. Ще 29,7% оцінили забезпечення як частково достатнє, що може сигналізувати про наявність окремих технічних або ресурсних потреб, які залишаються нереалізованими.

Лише 4,4% респондентів вказали на незадоволеність, що є незначним показником і не змінює загальної позитивної динаміки. Водночас 11,4% утрималися від однозначної відповіді, що може свідчити про нерівномірний досвід у різних підрозділах або відсутність чіткого уявлення про технічну базу освітньої програми. для навчання.

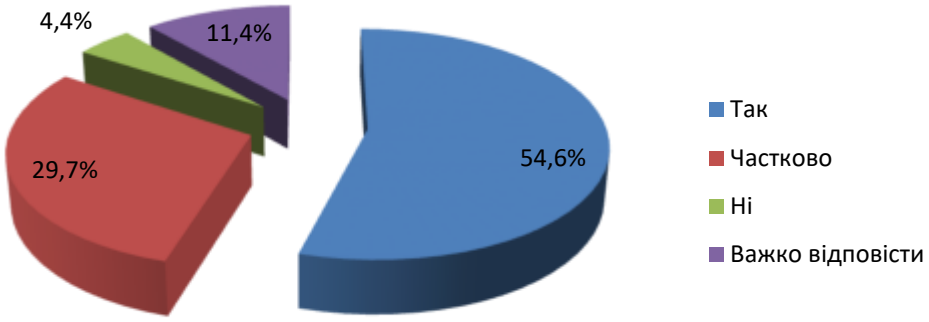

Рис. 21 Чи задоволені Ви рівнем матеріально-технічного забезпечення навчання за освітньою програмою?

Отримані дані вказують на загальну ефективність матеріально-технічного забезпечення, однак водночас окреслюють потребу у точковому вдосконаленні ресурсної бази та посиленні комунікації щодо наявних можливостей.

Результати відповідей на питання щодо задоволеності рівнем інформаційного та навчально-методичного забезпечення свідчать про переважно позитивне сприйняття здобувачами організації освітнього процесу в межах освітньої програми. Понад половина респондентів (58,5%) цілком задоволені наявними інформаційними ресурсами, навчальними матеріалами, доступом до навчально-методичної документації, що свідчить про відповідність змісту навчання сучасним вимогам і належне функціонування системи підтримки студентів. Ще третина опитаних (33,2%) вказує на часткову задоволеність, що може свідчити про потребу в актуалізації окремих матеріалів, зручніших форматах подання або ширшому доступі до ресурсів.

Негативну оцінку надали лише 5,2% респондентів, а 3,1% утрималися від відповіді, що не є критичними показниками.

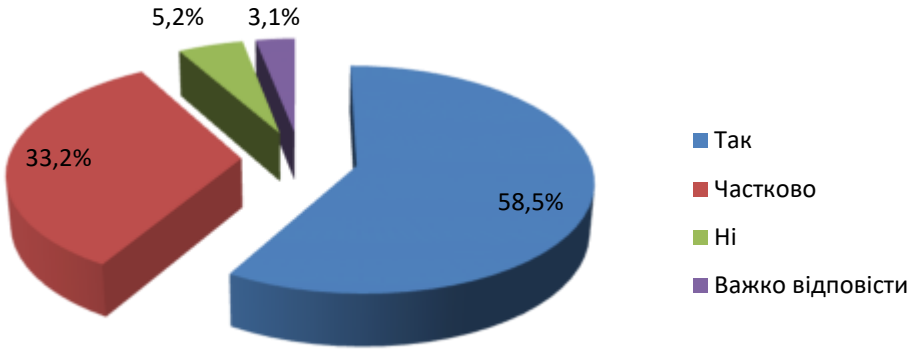

Рис. 22 Чи задоволені Ви рівнем інформаційного та навчально-методичного забезпечення навчання на освітній програмі?

Загалом результати свідчать про ефективну організацію інформаційного та методичного супроводу навчання, водночас підкреслюючи потребу в постійному вдосконаленні й адаптації ресурсів до індивідуальних освітніх потреб здобувачів.

Результати відповідей на питання щодо джерел підтримки в освітньому процесі свідчать про те, що основними носіями допомоги для здобувачів є викладачі (68,1%) та найближче студентське оточення одногрупників (57,2%), і куратори академічних груп (50,7%). Це вказує на високий рівень довіри до безпосередніх учасників освітнього процесу, з якими здобувачі найчастіше взаємодіють, і підтверджує ефективність горизонтальних і наставницьких комунікацій у навчальному середовищі.

Значущу роль також відіграє адміністративний супровід, 36,7% респондентів відзначили підтримку з боку деканатів, що засвідчує загалом позитивне сприйняття організаційної та управлінської взаємодії.

Натомість студентське самоврядування поки має менш вагому роль у цьому аспекті (12,2%), що може свідчити як про недостатню поінформованість студентів про його можливості, так і про потребу в активнішому залученні до процесів підтримки.

Показник у 5,2% студентів, які не відчувають жодної підтримки, та 4,9%, які обрали «інше», є маркером щодо необхідності приділення уваги до індивідуальних випадків дистанціювання або неінтегрованості в академічне середовище.

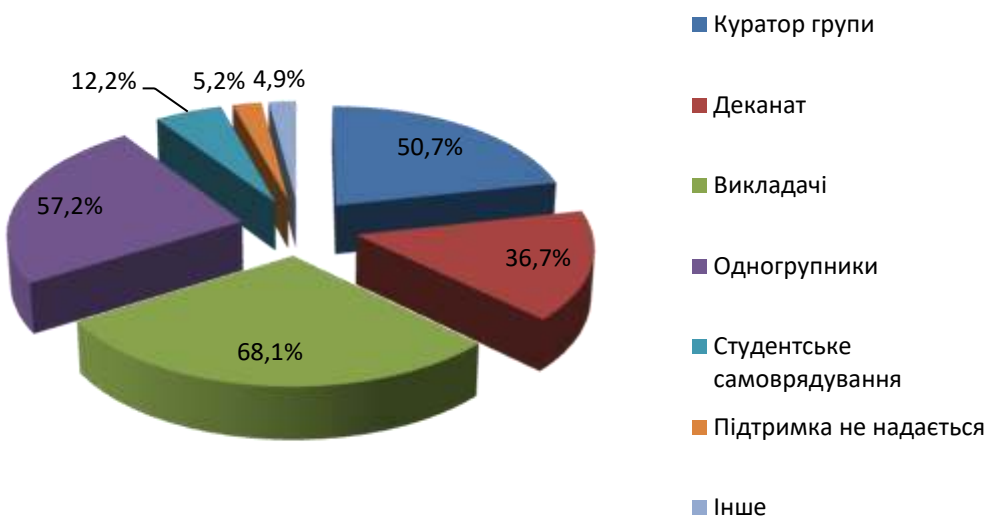

Рис. 23 Хто Вам надає найкращу підтримку в освітньому процесі?

Загалом дані свідчать про міцну систему міжособистісної та професійної підтримки в університеті з потенціалом до розширення інституційної участі.

Результати відповідей на питання щодо поінформованості здобувачів про “Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у НУ «Запорізька політехніка»” демонструють помірний рівень обізнаності з важливим регламентуючим документом. Повністю поінформованими себе вважає менше половини опитаних (45,0%), що, з одного боку, засвідчує наявність певної комунікації щодо механізмів вирішення конфліктів, але, з іншого, вказує на потребу її посилення.

Значна частка респондентів (23,6%) обрали відповідь «Частково», що може свідчити про поверхневе або фрагментарне ознайомлення з положенням, без чіткого розуміння процедур, прав та алгоритмів дій. Третина опитаних (31,4%) взагалі не знають про документ, що є суттєвим викликом у контексті формування безпечного освітнього середовища, де кожен здобувач має знати, як діяти у разі конфліктної ситуації.

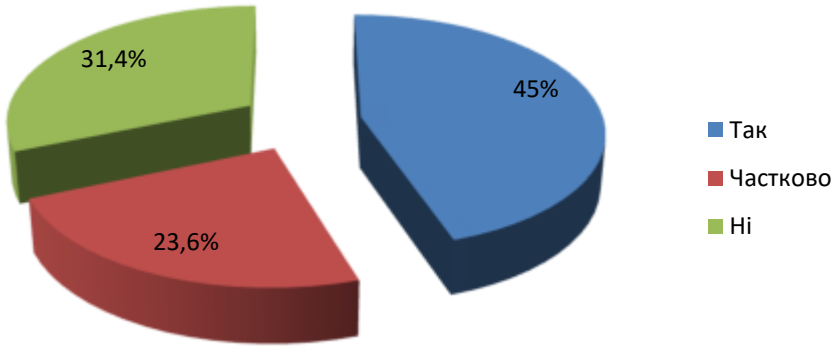

Рис. 24 Чи поінформовані Ви з Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій НУ «Запорізька політехніка»?

Таким чином, результати свідчать про необхідність удосконалення інформування здобувачів щодо механізмів захисту їхніх прав та забезпечення відкритого доступу до ключових нормативних положень.

Аналіз відповідей на питання щодо дій у разі конфліктної ситуації свідчить про те, що переважна більшість здобувачів орієнтується на внутрішні ресурси університету для врегулювання таких ситуацій. Найчастіше респонденти зазначають куратора академічної групи (70,3%) як першого, до кого звернулися б, що вказує на високий рівень довіри до цієї фігури в освітньому середовищі та на її роль як посередника між здобувачем і адміністрацією. Значна частка також звернулася б до декана факультету (40,2%) або завідувача кафедри (34,9%), що свідчить про розуміння ієрархії відповідальних осіб та бажання вирішувати питання в межах факультету чи кафедри.

Звернення до вищого керівництва (проректора 7,0%, ректора 8,3%) розглядаються як менш імовірні сценарії, очевидно, у випадках, коли ситуацію не вдалося врегулювати на базовому рівні. Показники звернення до МОН або гарячої лінії виконавчої влади (по 3,5%) свідчать про обмежене використання зовнішніх механізмів захисту прав, можливо через недостатню обізнаність або недовіру до їх ефективності.

Варто звернути увагу й на 14,4% тих, хто покладається на студентське самоврядування, що демонструє певну довіру до цього інструменту, але також вказує на потенціал для посилення його ролі. Водночас 20,5% респондентів готові розв’язувати

конфлікт самостійно, що може свідчити як про прагнення автономії, так і про недовіру до формальних процедур або нерозуміння, до кого саме звертатися.

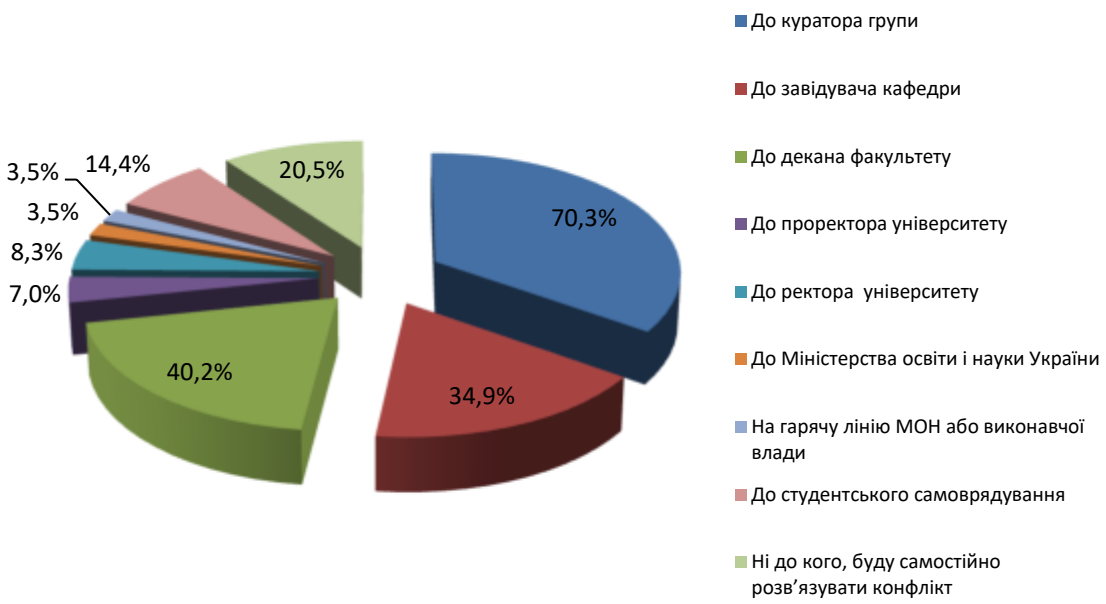

Рис. 25 З огляду на вищезазначене положення, до кого Ви будете звертатися в разі конфліктної ситуації?

Загалом відповіді демонструють високу активність здобувачів у пошуку внутрішніх каналів вирішення конфліктів, але також окреслюють потребу в системному інформуванні про всі доступні механізми та підвищенні ролі студентського самоврядування.

Щодо ознайомлення з процедурою залучення здобувачів до перегляду ОП, то результати опитування свідчать про те, що понад дві третини респондентів (66,4%) ознайомлені з процедурою залучення здобувачів до перегляду освітніх програм, що є позитивним показником відкритості освітнього процесу. Такий рівень поінформованості демонструє, що у закладі вищої освіти налагоджено певні механізми комунікації та взаємодії між здобувачами і розробниками освітніх програм, що відповідає принципам студентоцентрованого підходу й орієнтації на якість освіти.

Водночас третина опитаних (33,6%) не знає про таку можливість, що свідчить про необхідність посилення інформаційної роботи з цього питання як через канали адміністрації та викладачів, так і через студентське самоврядування.

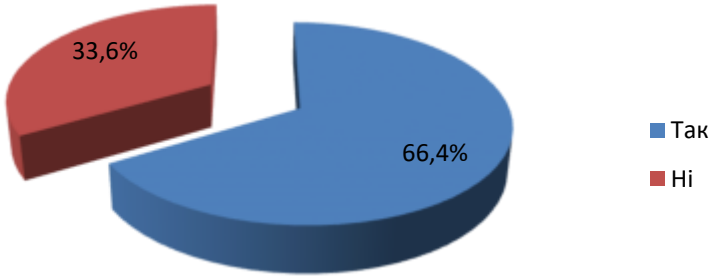

Рис. 26 Чи ознайомленні Ви з процедурою залучення здобувачів до перегляду освітніх програм?

Це дозволить залучити ширше коло здобувачів до процесів удосконалення освітнього контенту, зробивши програми більш відповідними до очікувань і потреб студентів.

Результати відповідей на питання про способи залучення здобувачів до перегляду освітніх програм свідчать про те, що основним каналом комунікації з цього питання є сайт університету, понад половина респондентів (52,8%) зазначили саме його як джерело доступу до інформації про освітні програми. Це підтверджує важливість підтримки актуальності, зручності та прозорості контенту на офіційних онлайн-платформах. Натомість пряме залучення через інституційні структури, як-от засідання кафедри (5,2%) чи звернення до завідувача кафедри (2,6%), має значно нижчий рівень представленості, що може свідчити як про формальність таких механізмів, так і про їхню закритість для здобувачів. Залучення через куратора групи (17%) виглядає як проміжна ланка комунікації, яка виконує інформативну функцію, однак потребує зміцнення.

Варто також звернути увагу на 21,8% опитаних, які не знають, у який спосіб можуть долучатися до перегляду освітніх програм, що вказує на суттєву комунікаційну прогалину. Вкрай низький відсоток, який припадає на сучасні канали, як-от Telegram (0,4%), свідчить про те, що потенціал цифрових платформ ще не реалізований належним чином.

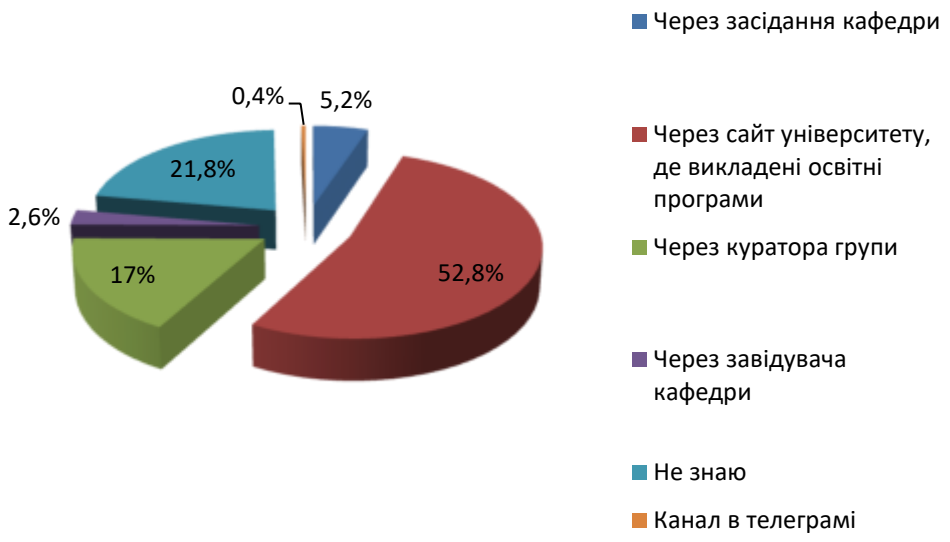

Рис. 27 Яким чином Ви можете залучатися до перегляду освітніх програм?

Загалом результати опитування підкреслюють потребу в розширенні і диверсифікації комунікаційних каналів, а також у посиленні інституційної участі здобувачів у процесі перегляду та оновлення освітніх програм.

Відповіді на питання щодо актуальності та затребуваності освітньої програми свідчать про переважно позитивне сприйняття серед респондентів. Майже половина опитаних (48,9%) вважають свою програму актуальною і такою, що відповідає потребам ринку праці, а ще значна частина (34,1%) схиляється до позитивної оцінки, хоча й з певними сумнівами. Це свідчить про те, що більшість здобувачів розуміють цінність та релевантність навчання для майбутньої професійної діяльності.

Водночас невелика частина респондентів (7,4% і 3,5%) висловлює сумніви або негативну думку, що може вказувати на існування певних недоліків або розбіжностей між програмою і реальними вимогами ринку праці. Частка тих, хто вагається з відповіддю (6,1%), свідчить про потребу у більшому інформуванні або адаптації програми, щоб вона краще відповідала очікуванням здобувачів.

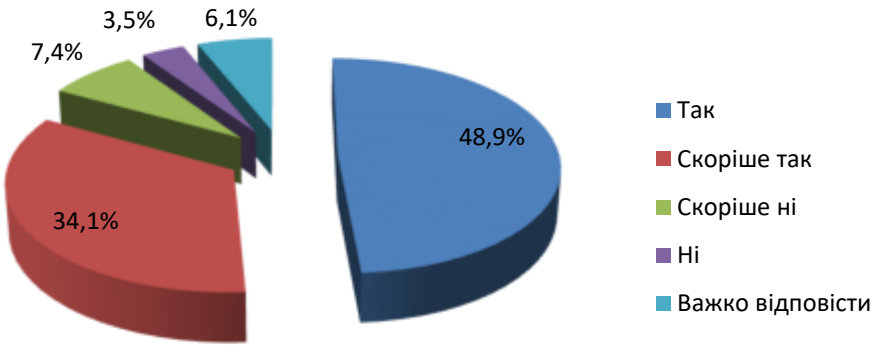

Рис. 28 Чи вважаєте Ви освітню програму, за якою навчаєтеся, актуальною, затребуваною, такою, що відповідає запитам ринку праці?

Загалом результати демонструють, що освітні програми сприймаються як релевантні, але є простір для покращення в напрямку ще більшої відповідності професійним запитам.

Дотримання академічної доброчесності

Аналіз відповідей на питання про порушення академічної доброчесності протягом 2024/2025 н.р. свідчить про те, що найбільш поширеним порушенням, з яким стикалися здобувачі, є списування та плагіат. Хоча більшість респондентів зазначили, що не стикалися з такими проявами (відповідно 63,7% і 70%), майже третина вказала на окремі випадки списування (33,2%) і плагіату (26,9%), що є сигналом щодо певної нормалізації цих практик у студентському середовищі.

Необ'єктивне оцінювання також було зафіксоване як інколи наявне явище (28,7%), що вказує на важливість підвищення прозорості та обґрунтованості оцінювання.

Таблиця 2

З якими порушеннями академічної доброчесності Ви стикалися впродовж 2024/2025 н.р.

Порушення академічної доброчесності	**Регуляно**	**Часто**	**Інколи**	**Ніколи**
Плагіат (використання чужих ідей, досліджень, текстів без належного посилання)	0,9%	5%	26,9%	70%
Списування (використання несанкціонованих матеріалів або допомоги під час іспитів/завдань)	1,4%	4,5%	33,2%	63,7%
Необ'єктивне оцінювання (упереджене або несправедливе оцінювання робіт студентів)	1%	4,5%	28,7%	68,6%

Загалом, хоча більшість здобувачів не мали справи з систематичними проявами академічної недоброчесності, значна частка тих, хто спостерігав їх хоча б іноді, вказує на потребу посилення превентивних заходів, інформаційної роботи та розвитку культури доброчесності в освітньому середовищі.

Аналіз відповідей на питання про основні чинники виникнення недоброчесної поведінки в освітньому процесі свідчить про багатофакторність проблеми та переважання індивідуальних і системних причин. Найчастіше респонденти вказують на нестачу часу у здобувачів, які працюють (54,1%), що свідчить про напружене поєднання навчання й заробітку як один із ключових стресогенних факторів, що підштовхує до недоброчесної поведінки. Високий показник також мають лінощі та небажання вчитися (39,7%) і знецінення вищої освіти як процесу (36,2%), що відображає кризу освітньої мотивації й орієнтацію на формальний результат – диплом.

Значущим є також фактор недостатньої оплати праці викладачів (23,1%), що може породжувати спокусу до зловживань з боку педагогів або знижувати їхню мотивацію до якісного викладання. Менше уваги респонденти приділили системним заходам контролю (7,9%), хоча їхня відсутність також фігурує як чинник.

Водночас значна частка респондентів (28,4%) обрали варіант «Важко сказати», що може свідчити про брак осмислення проблеми або про її складність і багатогранність.

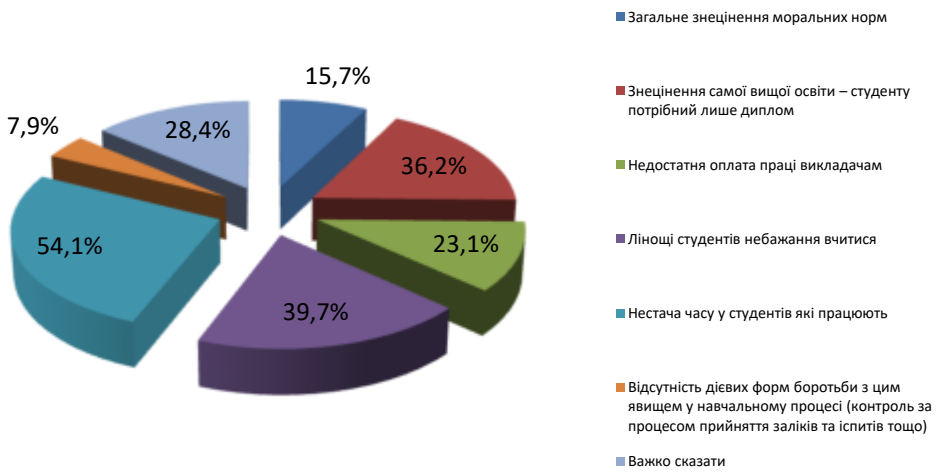

Рис. 29. Які, на Вашу думку, основні чинники виникнення недоброчесної поведінки в освітньому процесі?

Загалом дані вказують на те, що недоброчесність у навчанні є наслідком як особистісних установок, так і структурних проблем у сфері освіти, що потребує комплексного підходу до подолання.

Аналіз відповідей на запитання щодо змін у кількості випадків зловживань порівняно з попередньою сесією демонструє переважне сприйняття ситуації як стабільної: майже половина респондентів (45,4%) вважають, що нічого не змінилося. Водночас лише 1,7% вказали на збільшення випадків порушень, що може свідчити про відсутність відчутних негативних тенденцій або про небажання респондентів визнавати погіршення ситуації.

Позитивним є те, що 20,1% здобувачів відзначають зменшення кількості зловживань, що може свідчити про посилення контролю, підвищення обізнаності або

поступове формування культури академічної доброчесності.

Водночас висока частка тих, хто відмовився відповідати (32,8%), може бути ознакою чутливості теми, недовіри до анонімності опитування або небажання втручатися в оцінку складних етичних процесів.

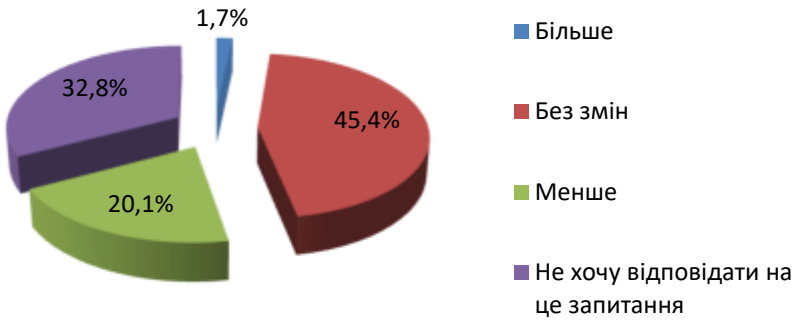

Рис. 30. За Вашими особистими спостереженнями – порівняно з минулою (зимовою) сесією, випадків зловживань стало більше чи менше?

Загалом результати свідчать про відносну стабільність ситуації з можливими помірними позитивними зрушеннями, проте також вказують на потребу в подальшому зміцненні прозорості та довіри до системи оцінювання.

Аналіз відповідей на запитання щодо роз'яснювальної роботи викладачів про недопущення плагіату свідчить про загалом позитивну практику інформування здобувачів, хоча її системність потребує посилення. Більшість респондентів зазначили, що така робота проводиться або з усіх предметів (42,8%), або принаймні з більшості (30,6%), що свідчить про наявність сталих освітніх підходів до формування академічної доброчесності.

Водночас майже п'ята частина здобувачів (19,7%) вказує на фрагментарний характер цієї роботи, а ще 7% взагалі не стикалися з нею, що може свідчити про відсутність уніфікованих вимог або недостатній контроль з боку адміністрації за дотриманням принципів академічної етики.

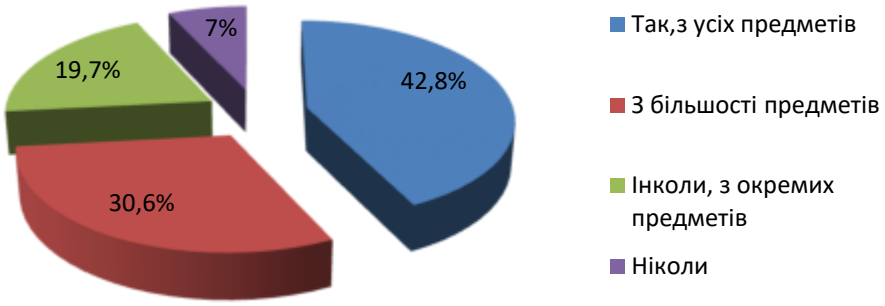

Рис. 31. Чи ведуть викладачі роз'яснювальну роботу з Вами про недопущення плагіату у студентських науково-дослідних роботах, виконанні індивідуальних завдань?

Отже, практика щодо інформування здобувачів про важливість доброчесної поведінки в освітньому процесі повинна бути сталою та послідовною, тому потребує більш системного підходу та включення відповідної тематики до усіх освітніх компонентів.

Аналіз відповідей на питання щодо впливу електронного архіву кваліфікаційних робіт на якість робіт та запобігання плагіату свідчить про переважно позитивне сприйняття цієї ініціативи. Значна частина респондентів (42,4%) вважає, що наявність репозитарію справді має позитивний вплив, що може свідчити як про підвищення відповідальності студентів, так і про зростання прозорості освітнього процесу.

Ще 26,6% вказали на часткову ефективність архіву, що може означати визнання потенціалу такого інструменту, але за умови його правильної реалізації та супроводу.

Водночас 7,9% не бачать у ньому жодної користі, а 23,1% вагаються з відповіддю, що, ймовірно, свідчить про недостатню обізнаність або залученість до механізмів роботи з репозитарієм.

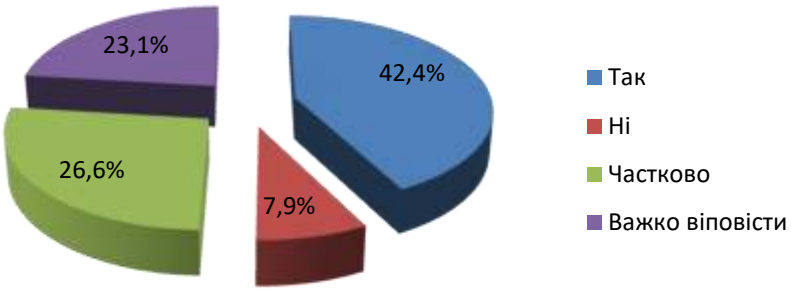

Рис. 32. Як Ви вважаєте, чи має позитивний вплив на якість робіт та недопущення плагіату існування електронного архіву (репозитарію) студентських кваліфікаційних робіт?

Загалом результати демонструють, що репозитарії розглядаються як важливий інструмент підвищення академічної доброчесності, однак ефект може бути посилений через кращу інтеграцію в освітній процес, інформування здобувачів та забезпечення реального контролю.

Аналіз відповідей на питання щодо ознайомлення здобувачів зі змістом Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» демонструє переважну обізнаність студентської спільноти з цим документом.

Понад половина респондентів (52,0%) зазначили, що добре ознайомлені з положенням, що свідчить про ефективність інформаційної роботи та, ймовірно, системне включення теми доброчесності в навчальний процес.

Ще 37,1% заявили, що щось чули про кодекс, що може вказувати на потребу у додатковому інформуванні або акцентуванні уваги на практичному значенні документа. Водночас 10,9% респондентів узагалі не знають про кодекс, що свідчить про існування інформаційних прогалин і недостатню охопленість усіх здобувачів цим аспектом.

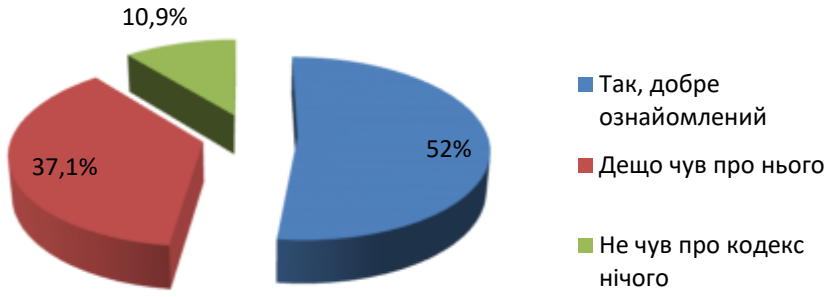

Рис. 33. Чи ознайомлені Ви зі змістом Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка»?

Загалом результати можна оцінити як позитивні, але вони також акцентують на важливості продовження системної просвітницької роботи щодо принципів академічної доброчесності та реального впровадження положень кодексу у щоденну освітню практику.

ВИСНОВКИ

I. Узагальнюючи результати першого блоку, можна відзначити декілька ключових моментів щодо задоволення та очікувань здобувачів.

Результати опитування засвідчують загалом позитивне сприйняття якості освітнього процесу серед здобувачів освіти. Більшість респондентів висловлюють задоволення навчанням за обраною освітньою програмою, що свідчить про відповідність очікуванням вступників та ефективність реалізації програм. Високо оцінюється практика формування індивідуальних освітніх траєкторій, підхід до вибору вибіркових дисциплін та організація практичної підготовки. Значна частина здобувачів визнає практику корисною для розвитку фахових навичок, що підтверджує її професійну релевантність.

Водночас результати опитування вказують і на наявні зони розвитку. Зокрема, частина здобувачів повідомляє про необхідність вдосконалення механізмів вибору (зокрема, через інформування здобувачів), про відчуття навчального перевантаження, а також про недостатню обізнаність із процедурами визнання неформального навчання. Водночас майже половина опитаних не знають про такі можливості, що обмежує потенціал академічної мобільності та індивідуалізації навчального процесу.

Позитивно оцінено студентоцентрованість викладання та прозорість оцінювання: більшість респондентів відчувають повагу до своєї думки й обізнані з критеріями оцінювання. Проте в окремих випадках виявлено потребу в покращенні інформування, забезпеченні послідовності підходів з боку різних викладачів та підвищенні рівня залученості здобувачів.

Таким чином, опитування підтверджує переважно позитивну динаміку в розвитку якості освіти в університеті, демонструючи високий рівень задоволеності здобувачів. Водночас результати є підґрунтям для подальших дій щодо посилення інформованості, підвищення гнучкості освітнього процесу, зниження перевантаження та розширення можливостей для індивідуалізації навчання.

II. Узагальнюючи отримані дані з опитування здобувачів щодо другого блоку, можна зробити такі висновки:

Аналіз результатів опитування свідчить про загалом позитивне сприйняття здобувачами ключових компонентів освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка». Найвищу оцінку отримали такі аспекти, як професіоналізм викладачів і якість взаємин із

ними – майже абсолютна більшість респондентів відзначила високий рівень компетентності викладацького складу, його відкритість і конструктивну взаємодію. Це є важливим показником довіри до університетського середовища і гарантією стабільного академічного розвитку.

Здобувачі також високо оцінюють практичну складову навчання та підтримують залучення професіоналів-практиків і роботодавців до освітнього процесу, що підкреслює орієнтацію на ринок праці та запит на прикладні знання. Оцінки матеріально-технічного та інформаційно-методичного забезпечення вказують на задоволення більшості респондентів, хоча водночас фіксуються окремі потреби в оновленні ресурсної бази та розширенні доступу до матеріалів.

Результати щодо підтримки в освітньому процесі засвідчують значущість ролі викладачів, кураторів і одногрупників як джерел допомоги, але вказують і на недостатню інтеграцію студентського самоврядування в ці процеси. Варто відзначити, що хоча більшість здобувачів орієнтується на внутрішні канали розв’язання конфліктних ситуацій, рівень обізнаності з офіційними процедурами регулювання конфліктів і правовим механізмом захисту прав залишається недостатнім, що потребує посилення інформаційної кампанії та прозорої комунікації.

Здобувачі загалом поінформовані про можливість долучення до перегляду освітніх програм, проте комунікаційні механізми цієї участі є фрагментарними. Існує потенціал для ширшого використання сучасних цифрових платформ і активнішого залучення інституційних структур до цього процесу. Водночас оцінки актуальності освітніх програм свідчать про їхню загальну відповідність очікуванням здобувачів і ринку праці, хоча певна частина респондентів вказує на потребу в доопрацюванні змісту.

Отже, результати опитування демонструють сильні сторони освітнього середовища університету: кадрову якість, академічну взаємодію та підтримку, водночас окреслюючи напрями для цільового вдосконалення, зокрема в галузі інформування, залучення студентів до управлінських і академічних процесів, оновлення інфраструктури та адаптації програм до потреб часу.

III. Результати опитування свідчать про загалом позитивну ситуацію з академічною доброчесністю в освітньому середовищі. Більшість здобувачів не мали досвіду участі в порушеннях доброчесності, що вказує на переважання доброчесних практик серед студентської спільноти. Водночас навіть поодинокі випадки недоброчесної поведінки, а також частка респондентів, які відмовилися відповідати на окремі запитання, вказують на делікатність проблеми й потребу подальшої роботи над її осмисленням і запобіганням.

Виявлені чинники порушень – зокрема нестача часу через необхідність працювати, зниження мотивації до навчання, недостатня оплата праці викладачів – свідчать про глибоку багатофакторність проблеми. Це потребує не лише індивідуальної відповідальності, але й системного підходу: створення сприятливих умов для навчання, формування ціннісного ставлення до освіти, підтримки викладачів і налагодження ефективних механізмів контролю.

Позитивною тенденцією є поступове зменшення кількості випадків зловживань, що респонденти пов’язують із підвищенням поінформованості та роз’яснювальною роботою викладачів. Водночас виявлено фрагментарність таких заходів і нерівномірне охоплення здобувачів освітніми повідомленнями щодо академічної доброчесності, що вимагає уніфікації підходів і послідовного впровадження етичних стандартів у всі елементи освітнього процесу.

Електронний архів кваліфікаційних робіт загалом оцінюється як ефективний інструмент запобігання плагіату. Також більшість здобувачів ознайомлені зі змістом Кодексу академічної доброчесності університету, що підтверджує наявність базової інформаційної роботи, але потребує подальшого поглиблення та практичного закріплення норм кодексу в освітньому повсякденні.

Таким чином, хоча загальна картина є радше позитивною, опитування окреслює чіткі зони для подальшого вдосконалення – зокрема, у напрямку зміцнення культури доброчесності, підвищення прозорості оцінювання та формування сталих освітньо-етичних практик.